

Attakki u Ajruplani li Waqgħu fuq il-Melliċha 1940-1941

Kitha ta' Charles Debono

Kuratur - Mużew Nazzjonali tal-Gwerra

It-Tieni Gwerra Dinjija bdiet f' Settembru 1939, però Malta kienet għadha 'l bogħod milli tiġi affettwata direttament. Kien biss f' Mejju tal-1940, wara li l-Ġermanja nvadiet lil Franza u l-pajjizi l-baxxi (l-Olanda, il-Belġju u l-Lussemburgu) li beda tiela' sħab iswed fuq Malta, wara li bdiet spekulazzjoni jekk l-Italja tidholx fil-gwerra fuq in-naħa tal-Ġermanja Nazista. Infatti qabel mal-Italja ddikjarat gwerra kontra l-Alleati, kien hemm diversi manuvri minn taħt biex l-Italja ma tidholx fil-gwerra billi tinghata xi territorji li kienu jiffurmaw parti mill-imperu Brittaniku u dak Franciż. Dan ma kienx biżżejjed għall-Italja Faxxista u filfatti id-dittatur, Benito Mussolini, iddikjara gwerra kontra l-Ingilterra u Franza fl-10 ta' Ġunju 1940.

Għalkemm l-ewwel attakki fuq Malta bdew fil-11 ta' Ġunju, kien biss jumejn wara, li waqgħu l-ewwel bombi fuq il-Melliċha. Dawn li ġejjin huma attakki rrapurtati mill-Pulizija bejn l-1940 u l-1941:

13 ta' Ġunju 1940 (4.10pm - 5.05pm)

Ir-Regia Aeronautica għamlu sitt attakki b'ajruplani individwali u f'ħin irregolari. Ajruplan tal-attakk Savoia Marchetti SM.79 tas-60° Squadriglia tar fuq Malta, fejn sab li l-gzira kienet moħbija taħt is-sħab, u għalhekk waddab il-bombi bl-addoċ minn għoli ta' 4,500 metru, wara li ħaseb li qed jiġi attakkat minn Gloster Gladiators.¹ F'dan il-waqt waqgħu disa' bombi qawwijn fuq il-Melliċha.²

20 ta' Ġunju 1940 (2.06am - ?)

Għaxar ajruplani tal-attakk Taljani deħru resqin lejn Malta min-naħa tat-Tramuntana, fejn waqgħu bombi fuq il-Marfa, fuq il-baħar 'il barra minn San Pawl il-Baħar u waħda fuq Għawdex.³

(12.25pm - 1.22pm)

Matul dil-gurnata gie rrapurtat li waqgħet balla f'Tal-Imxaxa, però ma kienx ċert jekk kinetx bomba jew balla ta' kanun ta' kontra l-ajruplani.

21 ta' Jannar 1941 (1.33am - 3.17am)

Gie rrapurtat li waqgħu tliet bombi f'numru ta' għelieqi li kienu jinsabu bejn il-Melliċha u l-Armier.

15 ta' Frar 1941 (10.35am - 11.39am)

Gie rrapurtat li waqgħu xi *splinters* fuq il-Melliċha.⁴

Sunderland L2164 jaqbad. (Sors: NWM Archives)

Sunderland L2164 wara li nħaraq u għereq parzjalment. (Sors: NWM Archives)

7 ta' Marzu 1941 (12.21pm - ?)

Żewġ ajruplani tal-ġlied Ġermanizi tat-tip Messerschmitt Bf109Es immaxingjaw il-Bajja tal-Mistra, fejn ajruplan tal-baħar tat-tip Short Sunderland, L2164, tat-228 Squadron intlaqat. Sergeant A.S. Jones mar fuq *machine-gun* tat-tip Vickers K u beda jispara lejn id-direzzjoni ta' dawn l-ajruplani. Jones tilef ħajtu waqt din l-azzjoni.

10 ta' Marzu 1941 (12.21pm -)

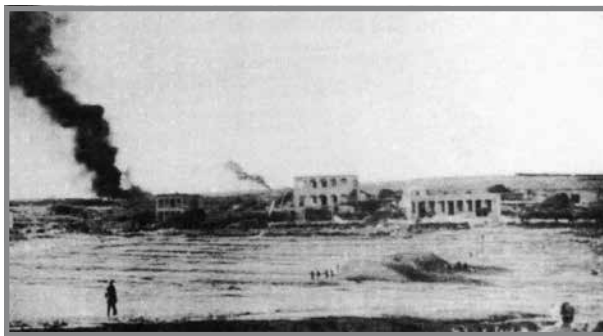
Ajruplani tal-ġlied Ġermanizi tat-tip Messerschmitt Bf109Es reġġu attakkaw din il-bajja, fejn intlaqtu żewġ ajruplani tal-baħar Sunderlands T9046 u L2164 tat-228 Squadron. L-aħħar ajruplan L2164 kien diġà ntlakat fl-aħħar attakk, u beda jaqbad, fejn dan għereq wara sforzi li saru biex jiġbdu lejn l-ixtajtja.⁵

12 u 13 ta' April 1941 (10.40pm - 1.40am)

Ġie rrapurtat li ajruplani tal-ġhadu waddbu bombi fil-baħar 'il barra mill-Qammieħ.

15 ta' April 1941 (3.45am - 4.40am)

Ġie rrapurtat li twaddbu bombi fuq il-Bajja tal-Mellieħa.⁶

L-ajruplan tal-attakk Ġermaniż tat-tip Junkers Ju88 wara li kkraxxa. (Sors: NWM Archives)

29 ta' April 1941 (6.44pm - 7.26pm)

Numru ta' ajruplani tal-ġlied tas-7/ Jagdgeschwader 26 ipprovdew skorta lil numru ta' ajruplani tal-attakk Ġermaniżi tat-tip Junkers Ju88 tan-9/Lehrgeschwader 1,⁷ fejn wiehed minn dawn l-ajruplani waddab bomba fi Triq il-Mithna l-Qadima, fil-Mizieb.⁸ Matul dan l-attakk, intlaqat wiehed mill-ajruplani Junkers Ju88 tad-III/ Lehrgeschwader. L-ekwipaġġ tal-ajruplan qabeż bil-paraxut; wiehed niżel fir-ranges ta' Pembroke u nqabad mall-ewwel, mentri t-tlieta l-oħra niżlu fil-baħar fejn ġew salvati minn lanċa tas-salvataġġ.⁹ Kemm il-kanuni ta' kontra l-ajruplani kif ukoll l-RAF qalu li waqqgħuh huma, però jidher li l-istess ajruplan twaqqqa' minn żewġ bdoti tal-RAF Pilot Officer Anthony Rippon u Pilot Officer J.E. Hall.¹⁰

Ajruplan tal-attakk Ġermaniż tat-tip Junkers Ju88 f'wiehed mill-ajrudromi ta' Sqallija

L-ajruplan ikkraxxa wara r-ranges tal-Kamp ta' Għajn Tuffieħa u nħaraq kompletament.¹¹

06 ta' Mejju 1941 (6.06pm - 6.34pm)

Ġie rrapurtat li waqqgħet balla ta' kanun ta' kontra l-ajruplani fil-Bajja tal-Armier.¹²

15 ta' Mejju 1941 (4.10am - 4.40am)

Jidher li matul dal-ħin taru tliet ajruplani Taljani tat-tip Savoia Marchetti SM.79 tad-10° u 30° Stormo B.T. fuq Malta.¹³ Ġie rrapurtat li waqqgħu ħames bombi incendjarji go għalqa f'Ta' Bisqra u ħadu n-nar.¹⁴

27 ta' Mejju 1941 (3.10am - 4.32am)

Matul dal-lejl Malta ġarrbet l-ewwel attakki minn għaxar ajruplani Taljani tat-tip Fiat BR20M tal-43° Stormo B.T.¹⁵ Ġie rrapurtat li bomba waqqgħet fil-baħar 'il barra mill-Mellieħa.¹⁶

6 ta' Lulju 1941 (11.11pm - 12.47am)

Matul il-lejl, tnax-il ajruplan tal-attakk Taljani tat-tip Fiat BR20M mill-43° u ħames ajruplani tal-attakk tat-tip Savoia Marchetti SM.79, mid-10° Stormo, attakkaw lil Malta.¹⁷ Matul dan l-attakk waqqgħu żewġ bombi fuq il-blat f'Tas-Sellum.¹⁸

11 ta' Lulju 1941 (12.07am - 1.12am)

Ħdax-il ajruplan tal-ġlied Taljan tat-tip Macchi MC200 miċ-54° Stormo, attakkaw l-ajrudrom ta' Ħal Far.¹⁹ Matul dan l-attakk ġie rrapurtat li waqqgħu numru ta' bombi ftit 'il bogħod mill-Kamp ta' Għajn Tuffieħa.²⁰

16 ta' Lulju 1941 (1.06am - 1.57am)

Matul il-lejl numru ta' ajruplani tal-attakk Taljani attakkaw lil Malta.²¹ Ġie rrapurtat li tmien bombi waqqgħu u splodew go xi għelieqi vicin, f'postazzjoni ta' searchlight f'Ta' Dahar il-Bajda, u bombi oħra waqqgħu u splodew fuq il-Bajja tal-Mistra.²²

18 ta' Ottubru 1941 (8.45pm - 9.25pm)

Numru ta' ajruplani tal-attakk Taljani tat-tip Cant Z.1007bis attakkaw Ħal Luqa, mentri ajruplan ieħor tat-tip Fiat BR20M tad-37° Stormo, ibbumbardja Ħal Far.²³ Ġie rrapurtat li numru ta' bombi qawwjin waqqgħu u splodew fil-baħar 'il barra mill-Qammieħ.²⁴

19 ta' Novembru 1941 (5.42am - 6.46am)

Filgħodu kmieni ntilef ajruplan tal-attakk Taljan tat-tip Fiat BR20M mid-276^a Squadriglia minn Katanja, imtajjar mill-uffiċjal kmandant Maggiore Cesare Toschi.²⁵ Ġie rrapurtat li żewġ bombi

Festa 2018

Ghaqda Muzikali Imperial il-Mellieħa

waqgħu u splodew f'xi għelieqi fl-Ahrax. Żewġ bombi qawwijin waqgħu u splodew f'għelieqi viċin it-Torri l-Aħmar.²⁶

23 ta' Novembru 1941 (7.00pm - 7.31pm)

Matul il-lejl twaqqa' ajruplan tal-attakk Taljan tat-tip Cant Z.1007bis. Ġie rrapurtat li bomba waqgħet u splodiet fil-baħar faċċata tal-Mellieħa Bay Hotel, u bomba oħra waqgħet u splodiet fi Triq il-Mellieħa.

17 ta' Diċembru 1941 (8.15pm - 9.20pm)

Żewġ bombi waqgħu u splodew fil-baħar 'il barra minn Forti Campbell.²⁷

27 ta' Diċembru 1941 (10.32pm - 12.57am)

Matul il-lejl tfaċċa ajruplan tal-attakk Ġermaniż tat-tip Junkers Ju88, li però twaqqa' minn ajruplan tal-ġlied Inġliż tat-tip Hawker Hurricane imtajjar minn Pilot Officer Winton. Ġie rrapurtat li tmien bombi waqgħu u splodew f'għelieqi fil-Wied ta' Ġnien Inġraw.²⁸

Dawn huma l-attakki fuq il-Mellieħa li ġew irrappurtati li seħħew f'dan il-perjodu. Hemm imnizzżlin numru mhux ħazin ta' attakki però mhux daqshekk determinati daqs dawk tal-1942.

Referenzi

- ¹ John A. Mizzi (ed), *Malta at War*, Vol I, (Wise Owl Publications, 2001), p 197.
- ² Denis Rollo, *Guns and Gunners of Malta*, (Mondial Publishers, 1999, p 194.
- ³ Ibid.
- ⁴ (N)ational (W)ar (M)useum (A)rchives NWMA Collections, Police Reports 1940-41.
- ⁵ Christopher Shores and Brian Cull with Nicola Malizia, *Malta: The Hurricane Years 1940-41*, (Grub Street, 1987), pp 165-166.
- ⁶ NWMA Collections, Police Reports 1940-41.
- ⁷ C. Shores, B. Cull, N. Malizia (1987), p 194.
- ⁸ NWMA Collections, Police Reports 1940-41.
- ⁹ Anthony Rogers, *Air Battle of Malta: Aircraft losses and Crash sites 1940-42*, (Greenhill Books, 2017), p 24.
- ¹⁰ C. Shores, B. Cull, N. Malizia (1987), p 194.
- ¹¹ Anthony Rogers, *Battle over Malta: Aircraft losses and crash sites 1940-42*, (Sutton Publishing Limited, 2000), p 82.
- ¹² NWMA Collections, Police Reports 1940-41.
- ¹³ C. Shores, B. Cull, N. Malizia (1987), p 210.
- ¹⁴ NWMA Collections, Police Reports 1940-41.
- ¹⁵ C. Shores, B. Cull, N. Malizia (1987), p 223.
- ¹⁶ NWMA Collections, Police Reports 1940-41.
- ¹⁷ C. Shores, B. Cull, N. Malizia (1987), pp 249-250.
- ¹⁸ NWMA Collections, Police Reports 1940-41.
- ¹⁹ C. Shores, B. Cull, N. Malizia (1987), p 252
- ²⁰ NWMA Collections, Police Reports 1940-41.
- ²¹ C. Shores, B. Cull, N. Malizia (1987), p 253.
- ²² NWMA Collections, Police Reports 1940-41.
- ²³ C. Shores, B. Cull, N. Malizia (1987), p 313.
- ²⁴ NWMA Collections, Police Reports 1940-41.
- ²⁵ C. Shores, B. Cull, N. Malizia (1987), p 332.
- ²⁶ NWMA Collections, Police Reports 1940-41.
- ²⁷ NWMA Collections, Police Reports 1940-41.
- ²⁸ NWMA Collections, Police Reports 1940-41.